Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
El. p.: lrvkanceliarija@lrv.lt

2026 m. lapkričio 18 d.,
Vilnius

Kopija: Lietuvos Respublikos Seimui
El. p.: priim@lrs.lt

Kopija: Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui Juozui Olekui
El. p.: juozas.olekas@lrs.lt

DĖL SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1701, KURIAM SIŪLOMA PRITARTI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTU, VERTINIMO KAIP NEATITINKANČIO PROPORCINGUMO IR TEISĖKŪROS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ BEI TURINČIO NEIGIAMĄ POVEIKĮ PACIENTŲ INTERESAMS, SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ PRIEINAMUMUI IR INVESTICINEI APLINKAI

Didžiausius užsienio ir Lietuvos investuotojus vienijanti asociacija „Investors' Forum" (toliau – **Investors' Forum** arba **Asociacija**), susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektu[1], kuriuo siūloma pritarti Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 31^1 straipsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo 31^2 straipsniu įstatymo projektui Nr. XVP-1701[2] (toliau – **Projektas**), pakartotinai teikia pastabas dėl siūlomo teisinio reguliavimo.

Asociacija dar 2026 m. gegužės mėnesį raštu, adresuotu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir Vyriausybei, išsamiai išdėstė savo poziciją dėl analogiško reguliavimo, numatyto įstatymo projekte Nr. XVP-1509. Minėtame rašte buvo pateikti argumentai dėl piniginių baudų, sutarčių su Valstybine ligonių kasa (toliau – **VLK**) sustabdymo ir nutraukimo, dvejų metų ribojimo sudaryti naujas sutartis proporcingumo, taip pat dėl būtinybės įvertinti tokių priemonių poveikį pacientams, paslaugų teikėjams ir sveikatos sistemai. Esminiai Asociacijos anksčiau iškelti klausimai ir abejonės tebėra aktualūs, nes į juos nebuvo atsižvelgta.

Asociacija visokeriopai palaiko siekį užtikrinti teisėtą ir skaidrų Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – **PSDF**) lėšų naudojimą bei veiksmingą atsakomybę už pažeidimus. Tačiau šio tikslo negalima siekti neproporcingomis priemonėmis, kurių taikymas galėtų neigiamai paveikti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, įstaigų veiklos tęstinumą ir investicinės aplinkos stabilumą.

Pirma, siūlomas sutarčių su VLK nutraukimo ir jų vykdymo sustabdymo reguliavimas nėra pakankamai įvertintas pacientų teisių ir interesų apsaugos požiūriu. Projekte numatyta, kad nutraukus sutartį ar jos dalį naują sutartį dėl atitinkamų paslaugų su tuo pačiu subjektu būtų galima sudaryti tik

[1] Nuoroda: Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, e-Seimas
[2] Nuoroda: Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 31-1 straipsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo 31-2 straipsniu įstatymo projektas

po dvejų metų. Be to, sprendimo sustabdyti ar nutraukti sutartį apskundimas savaime nesustabdytų jo vykdymo. Tokios priemonės gali sukelti reikšmingų, o tam tikrais atvejais ir sunkiai atitaisomų pasekmių ne tik ūkio subjektams, bet pirmiausia pacientams. Nėra pateiktas pakankamas vertinimas, kaip tokios priemonės paveiktų pacientų galimybes gauti PSDF lėšomis apmokamas paslaugas: *kiek pacientų galėtų netekti galimybės tęsti gydymą pasirinktoje įstaigoje ir kaip tai veiktų reikalingą gydymo tęstinumą, kokią finansinę ir kitokią naštą tęstinumo nutrūkimas reikštų pacientams, ar kitos įstaigos turėtų pajėgumų juos priimti, kaip keistųsi laukimo eilės ir kokiomis priemonėmis būtų užtikrintas paslaugų tęstinumas, ypač regionuose, kuriuose paslaugų teikėjų pasirinkimas ribotas.*

Asociacijos vertinimu, sutarčių nutraukimas ir ilgalaikis ribojimas jas sudaryti turėtų būti taikomi tik išimtiniais, objektyviai pagrįstais atvejais, individualiai įvertinus pažeidimo sunkumą ir pasekmes pacientams. Reguliavimas niekaip nesprendžia didelės pacientų teisių pažeidimo rizikos, kad nutrūkus paslaugoms pacientai būtų priversti ieškoti kitos įstaigos, laukti naujoje eilėje arba apskritai negautų paslaugos laiku. Pacientas neturi įtakos VLK ir įstaigos santykiui, todėl negali būti pirminis subjektas, patiriantis neigiamas pasekmes, pasireiškiančias paslaugos praradimu. Projekte taip pat turėtų būti numatytos veiksmingos garantijos, užtikrinančios, kad ginčas tarp VLK ir paslaugų teikėjo nesutrikdytų pacientams būtinų paslaugų teikimo.

Antra, Projekte siūloma piniginių baudų sistema kelia abejonių dėl jos būtinumo, proporcingumo ir pakankamo individualizavimo. Sankcijos turi būti skirtos pavojingiems pažeidimams, o ne tapti priemone, kuri destabilizuoja paslaugų teikimą, paslaugų prieinamumą ir investicinę aplinką. Nors Projekto aiškinamajame rašte pateikiami duomenys apie VLK patikrinimų metu nustatytus pažeidimus, nėra pakankamai pagrįsta, kodėl esamų poveikio priemonių nepakanka ir kodėl pasirinktas būtent toks papildomų finansinių sankcijų modelis. Siūlomu reguliavimu nėra pakankamai užtikrinama, kad sankcijų dydis kiekvienu atveju atitiktų pažeidimo pobūdį, sunkumą, jo priežastis ir realias pasekmes. Būtina aiškiai atskirti tyčinius ar sisteminius pažeidimus nuo netyčinių, techninių ar dėl neaiškaus reguliavimo atsiradusių neatitikimų ir užtikrinti realią galimybę juos pašalinti netaikant neproporcingų baudų.

Trečia, siūlomo reguliavimo būtinumui ir proporcingumui pagrįsti būtinas išsamus jo poveikio vertinimas. Projekte numatyti pakeitimai nėra vien techninio pobūdžio – jie gali turėti reikšmingą poveikį paslaugų prieinamumui, sveikatos priežiūros įstaigų finansiniam stabilumui, konkurencijai bei investicijoms į sveikatos sektorių. Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsniu, būtina tinkamai įvertinti numatomo teisinio reguliavimo poveikį, taip pat apsvarstyti, ar siekiamų tikslų negalima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Asociacija **prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir, atitinkamai, Lietuvos Respublikos Seimo:**

- nepritarti Projektui siūloma redakcija ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui grąžinti jį iniciatoriams tobulinti, atsižvelgiant į šiame bei ankstesniame Asociacijos rašte pateiktas pastabas;

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

- prieš tęsiant Projekto svarstymą užtikrinti išsamų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, ypatingą dėmesį skiriant sutarčių sustabdymo ir nutraukimo bei piniginių baudų poveikiui pacientams, sveikatos priežiūros įstaigoms, paslaugų prieinamumui ir investicinei aplinkai;

- išsamiai ir argumentuotai įvertinti Asociacijos pateiktas pastabas bei keliamus klausimus ir įtraukti suinteresuotų organizacijų atstovus į Projekto tobulinimo procesą.

Asociacija yra pasirengusi konstruktyviai dalyvauti tobulinant siūlomą reguliavimą, siekiant užtikrinti ne tik veiksmingą PSDF lėšų kontrolę, bet ir pacientų interesų apsaugą, sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą bei stabilią ir prognozuojamą investicinę aplinką Lietuvoje.

Pagarbiai

Asociacijos „Investors' Forum" vardu
Vykdantysis direktorius

Vytautas Šilinskas